

มาตรการสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อบุคคล: เงินวายเป็นประโยชน์ไม่ได้รับผลกระทบ

ECONOMIC BRIEF

ปีที่ 22 ฉบับที่ 3693

วันที่ 26 กรกฎาคม 2560

ประเด็นสำคัญ

- ธปท. ประกาศเกณฑ์ใหม่เพิ่มความเข้มงวดในการอนุมัติสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อบุคคล โดยเปลี่ยนวงเงินสินเชื่อบัตรเครดิต จากเดิมไม่เกิน 5 เท่าของรายได้ต่อเดือน เป็นลักษณะขั้นบันไดตั้งแต่ 1.5-5 เท่าของรายได้ต่อสถาบันการเงิน นอกจากนี้ ยังมีการปรับลดเพดานอัตราดอกเบี้ยสำหรับสินเชื่อบัตรเครดิตลงมาที่ 18% ต่อปี จากเดิมที่ 20% ต่อปี ขณะที่ ในส่วนของสินเชื่อส่วนบุคคลนั้น มีการเพิ่มข้อกำหนดแก่กลุ่มลูกค้ารายได้ไม่เกิน 30,000 บาท ที่จะได้รับวงเงินสินเชื่อส่วนบุคคลจากผู้ประกอบการไม่เกิน 3 ราย หรือคิดเป็นเพดานวงเงินจากผู้ประกอบการทุกรายรวมกันไม่เกิน 4.5 เท่า
- สำหรับผลกระทบในระยะสั้นนั้น การปรับอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตลง 2% อาจส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยของผู้ประกอบการทั้งธนาคารพาณิชย์และนอนแบงก์ในไตรมาสสุดท้ายของปีนี้ ลดลงประมาณ 750-900 ล้านบาท ซึ่งสำหรับเฉพาะส่วนของธนาคารพาณิชย์ จะคิดเป็นประมาณ 0.3% ของรายได้ดอกเบี้ยรวม ขณะที่ผลกระทบในทางปฏิบัติอื่นๆ นั้น คาดว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะสามารถบริหารจัดการได้ เนื่องจากเกณฑ์จะบังคับใช้เฉพาะกับลูกค้าใหม่เท่า และให้ระยะเวลาในการปรับตัว อีกทั้งในปัจจุบัน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ก็มีการอนุมัติเพดานสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลในกรอบที่ไม่หนีไปจากเกณฑ์ใหม่ของ ธปท. อยู่แล้ว
- ดังนั้น แม้ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จะยังคงมุมมองต่อแนวโน้มสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลสำหรับทั้งปี 2560 ที่ระมัดระวัง แต่ก็สะท้อนภาพนโยบายเครดิตที่รัดกุมจากฝั่งผู้ประกอบการและการใช้จ่ายที่ระมัดระวังมากขึ้นของผู้บริโภค มากกว่าที่จะเป็นผลจากมาตรการในครั้งนี้ โดยยังมองประมาณการอัตราการเติบโตของสินเชื่อส่วนบุคคลของระบบ (ธนาคารพาณิชย์และนอนแบงก์) ไว้ที่ 4.0% (กรอบ 3.0-5.0%) ซึ่งใกล้เคียงกับอัตราการขยายตัวของปี 2559 ที่ 4.6% ขณะที่ ให้ประมาณการการขยายตัวของสินเชื่อบัตรเครดิตของระบบไว้ที่ 6.0% (กรอบ 5.0-7.0%) เทียบกับตัวเลขทบทวนใหม่ของปี 2559 ที่ 8.0%

อาจกล่าวได้ว่าธุรกิจบัตรเครดิตครึ่งปีแรก 2560 ไม่สดใสเท่าที่ควร โดยผู้ประกอบการบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลต่างพากันลดเป้าหมายทางธุรกิจ จากการชะลอตัวของการบินที่เป็ผลของภาวะเศรษฐกิจยังไม่ฟื้นตัวอย่างเต็มที่ ประกอบกับทางฝั่งผู้ประกอบการ ยังคงกังวลในประเด็นคุณภาพสินเชื่อ ทั้งนี้ ธุรกิจดังกล่าวมีประเด็นสีส้มเพิ่มเติม เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกมาตรการควบคุมสินเชื่อบัตรเครดิต

และสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ (ไม่มีหลักประกัน) ที่จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนกันยายน 2560 เป็นต้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลปัญหาหนี้ครัวเรือนไทย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ (เจนวาย) หรือกลุ่มที่มีรายได้ไม่มากนัก ซึ่งมีความเปราะบาง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความสามารถในการชำระหนี้ในระยะยาวตามมา ซึ่งศูนย์วิจัยกสิกรไทย ได้สรุปสาระสำคัญและประเมินผลกระทบดังกล่าวต่อไปนี้

เกณฑ์รพท.ใหม่...เพิ่มความเข้มงวดในการอนุมัติวงเงินสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล

เกณฑ์ใหม่มีความเข้มงวดขึ้น จากเดิมที่เคยปล่อยสินเชื่อวงเงินไม่เกิน 5 เท่าของรายได้ต่อเดือนต่อสถาบันการเงิน เปลี่ยนเป็นลักษณะขั้นบันไดตั้งแต่ 1.5 – 5 เท่าต่อสถาบันการเงิน ตามฐานรายได้ของผู้ขอสินเชื่อ ขณะที่ในกรณีสินเชื่อส่วนบุคคลนั้น จะเพิ่มเติมข้อกำหนดแก่กลุ่มลูกค้าที่มีรายได้ในขั้นบันไดแรก (ไม่เกิน 30,000 บาทต่อเดือน) โดยจะได้รับวงเงินสินเชื่อส่วนบุคคลจากผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลไม่เกิน 3 ราย หรือคิดเป็นเพดานวงเงินจากทุกผู้ประกอบการรวมกันไม่เกิน 4.5 เท่าของรายได้ ยกเว้น กรณีเหตุการณ์ฉุกเฉินที่สำคัญต่อการดำรงชีพ ผู้ประกอบการสามารถขยายวงเงินชั่วคราวได้ตามความเหมาะสม

สำหรับลูกค้าที่มีรายได้เกินกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ไม่มีข้อกำหนดเพิ่มเติมเนื่องจากการกำหนดวงเงิน และเกณฑ์ใหม่จะบังคับใช้กับลูกค้าใหม่เท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเพดานอัตราดอกเบี้ยสำหรับสินเชื่อบัตรเครดิตที่จะถูกลดเหลือ 18% ต่อปี จาก 20% ต่อปีด้วย

สรุปมาตรการสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลใหม่

	สินเชื่อบัตรเครดิต		สินเชื่อส่วนบุคคล	
	เดิม	ใหม่	เดิม	ใหม่
รายได้ขั้นต่ำต่อเดือนของผู้สมัคร	15,000 บาท	ตามเดิม	ไม่มี	ตามเดิม
อัตราดอกเบี้ย	20% ต่อปี	18% ต่อปี	28% ต่อปี	ตามเดิม
เพดานวงเงินสินเชื่อต่อรายได้ของผู้สมัคร	ไม่ถึงเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำ			
• รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน	ไม่เกิน 5 เท่า		ไม่เกิน 5 เท่า	ไม่เกิน 1.5 เท่าต่อสถาบันการเงิน (สบง.) และรวมกันทุกสบง. ต้องไม่เกิน 4.5 เท่าของรายได้ หรือไม่เกิน 3 สบง.
• รายได้ระหว่าง 15,000-30,000 บาทต่อเดือน	ไม่เกิน 1.5 เท่า			
• รายได้ระหว่าง 30,000-50,000 บาทต่อเดือน	ไม่เกิน 3 เท่า			
• รายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน	ไม่เกิน 5 เท่า			ไม่เกิน 5 เท่า ตามเดิม

ที่มา: ธปท. และศูนย์วิจัยกสิกรไทย

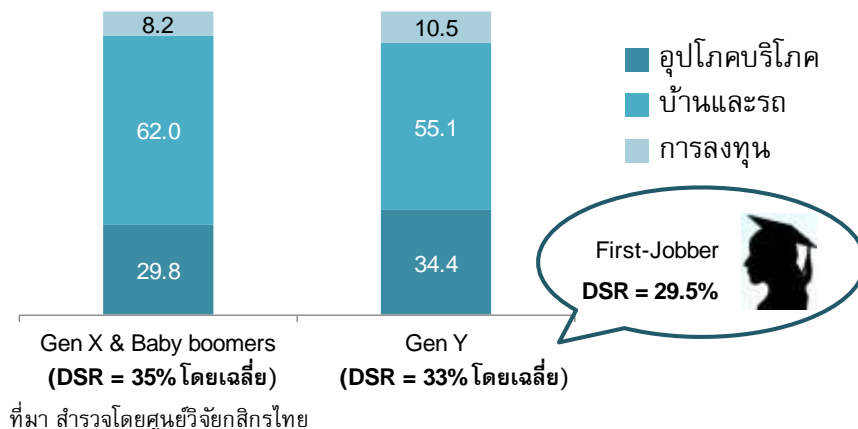
ผลสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย...สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับมาตรการนี้

● กลุ่มเจนวายมีพฤติกรรมใช้จ่ายที่น่างกังวลจริงหรือ ?

จากการสำรวจภาวะการครองชีพของครัวเรือนโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย พบว่า กลุ่มเจนวายให้น้ำหนักกับการก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน หรือการใช้จ่ายใช้สอยทั่วไป ในระดับสูงกว่ากลุ่มเจนเอ็กซ์และเบบี้บูมเมอร์ โดยจากผลสำรวจฯ น้ำหนักของการก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคของกลุ่มเจนวายมีสัดส่วนประมาณ 34.4% ของภาระหนี้ก้อนหลัก ซึ่งสูงกว่ากลุ่มเจนเอ็กซ์และเบบี้บูมเมอร์ ที่มีน้ำหนักของภาระหนี้ในส่วนนี้เพียง 29.8% ซึ่งส่วนหนึ่งแสดงถึงข้อจำกัดด้านรายได้หรือพฤติกรรมการบริโภคที่ทำให้ต้องพึ่งสินเชื่อบัตรเครดิตหรือสินเชื่อส่วนบุคคลมากกว่ากลุ่มเจนอื่น ๆ กระนั้นก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อรายได้ (Debt-Service Ratio: DSR) ของกลุ่มดังกล่าว แม้จะอยู่ต่ำกว่าเจนเอ็กซ์และเบบี้บูมเมอร์เล็กน้อย แต่ก็ถือว่าน่างกังวลเช่นกัน เนื่องจากสะท้อนภาพการก่อหนี้ตั้งแต่จังหวะการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งอาจทำให้เสถียรภาพทางการเงินเผชิญกับความเปราะบางมากขึ้น โดยเฉพาะหากต้องเผชิญกับเหตุการณ์อันไม่คาดคิดในอนาคต

ลำดับความสำคัญของภาระหนี้แต่ละเรื่อง

ของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสำรวจภาวะการครองชีพของครัวเรือน

● ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับมาตรการดูแลสินเชื่อไม่มีหลักประกันนี้

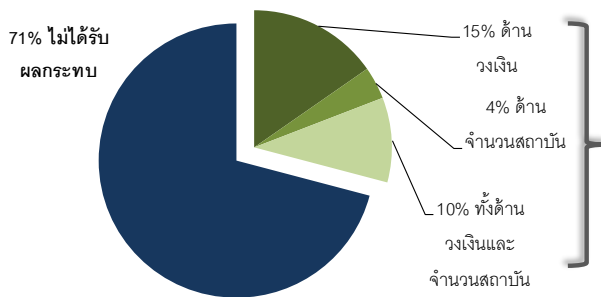
จุดสนใจอยู่ที่อีกผลสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทยในช่วงต้นเดือนกรกฎาคม 2560¹ หลังจากมีรายละเอียดเบื้องต้นของมาตรการใหม่นี้ ซึ่งชี้ว่า 78% ของเจนวาย (อายุ 22-36 ปี) ที่ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับมาตรการนี้ อันสะท้อนการตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และเห็นว่าเป็นมาตรการที่จะสามารถช่วยจัดการปัญหานี้ภาคครัวเรือนได้ เช่นเดียวกับผู้ตอบในกลุ่มอายุอื่นๆ ซึ่งมีสัดส่วนถึง 90% ที่เห็นด้วยการออกมาตรการดูแลสินเชื่อไม่มีหลักประกัน

นอกจากนี้ ผลการสำรวจฯ ยังสะท้อนว่า กลุ่มเจนวายส่วนใหญ่ประมาณ 71% ไม่ได้รับผลกระทบจากเกณฑ์ใหม่ ทั้งนี้ การที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มองว่าไม่ได้รับผลกระทบนั้น สะท้อนภาพ

¹ จำนวนประมาณ 400 ตัวอย่าง

ในทางปฏิบัติของการใช้บัตรเครดิตของผู้บริโภค ซึ่งแม้จะมีลูกค้าบางกลุ่มที่ได้รับอนุมัติวงเงินสูงกว่าเพดานที่ ธปท.กำหนดในปัจจุบัน โดยอาจขึ้นไปถึง 2-3 เท่าต่อรายได้ แต่ก็มีการใช้จ่ายที่ไม่เต็มวงเงินที่ได้รับอนุมัติ ขณะที่ สินเชื่อส่วนบุคคลที่มีการจำกัดจำนวนผู้ประกอบการในการเปิดบัญชีที่ 3 แห่ง ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้มีรายได้ อยู่ในเกณฑ์นี้ส่วนใหญ่ ต่างมีบัญชีสินเชื่อส่วนบุคคลจำนวนทั้งสิ้นไม่เกิน 3 สถาบันการเงิน ซึ่งยังอยู่ภายใต้เกณฑ์ ใหม่ที่กำหนดโดยธปท.เช่นกัน

มุมมองของกลุ่มเงินวัยผู้ใช้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลต่อผลกระทบจากมาตรการสินเชื่อใหม่

- แม้จะมีเงินวัยที่ตอบแบบสอบถามอีกราว 30% ที่ได้รับผลกระทบ แต่ส่วนใหญ่ก็เลือกปรับตัวด้วยการลดการใช้จ่าย

โดยเมื่อถามเงินวัยกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการนี้ถึงการปรับตัวนั้น พบว่า 74% เลือกที่จะลดการใช้จ่ายลง ขณะที่อีก 27% เลือกที่จะชำระหนี้ค้างชำระส่วนที่เกินเพดาน ซึ่งแม้ว่าในทางปฏิบัติ เกณฑ์นี้จะไม่ส่งผลบังคับย้อนหลังกับลูกค้าเก่า แต่คำตอบที่ได้รับข้างต้น ก็สะท้อนความมีวินัยทางการเงินในระดับหนึ่ง อีกทั้ง ศูนย์วิจัยกสิกรไทย เชื่อว่า การประกาศเพดานการก่อหนี้ที่ชัดเจนในครั้งนี้ จะทำให้ลูกค้าใหม่มีการบริหารจัดการรายรับและค่าใช้จ่าย รวมถึงมีการก่อหนี้ที่ระมัดระวังมากขึ้นด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ทางเลือกที่เหลือ ไม่ว่าจะเป็นการกู้ยืมเพื่อนหรือญาติ รวมถึงการพึ่งแหล่งเงินทุนนอกระบบที่มีต้นทุนสูงกว่าในระบบหลายเท่าตัว

ผลกระทบต่อผู้ประกอบการ...คงทำให้รายได้ดกเบียดลงบางส่วนในไตรมาส 4/2560

- ผลกระทบในระยะสั้นต่อผู้ประกอบการ หลังจากที่มีการบังคับใช้มาตรการใหม่อย่างเป็นทางการในเดือนกันยายน 2560 นั้น คาดว่าคงจะสะท้อนผ่านรายได้ดกเบียดรับจากธุรกิจบัตรเครดิตในไตรมาส 4/2560 ที่คงจะลดลง จากการปรับอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตลง 2% โดยจะมีผลให้รายได้ดกเบียดของผู้ประกอบการทั้งธนาคารพาณิชย์และนอนแบงก์ลดลงประมาณ 750-900 ล้านบาทในไตรมาสสุดท้ายของปีนี้ ซึ่งสำหรับเฉพาะส่วนของธนาคารพาณิชย์ จะคิดเป็นประมาณ 0.3% ของรายได้ดกเบียดรวม ซึ่งผลกระทบดังกล่าว คงลดทอนลงได้บ้าง เพราะเป็นช่วงเทศกาลใช้จ่ายปลายปี ที่มักทำให้มีแรงหนุนเชิงปริมาณเข้ามาเพิ่มขึ้น
- ส่วนผลกระทบในทางปฏิบัติอื่นๆ นั้น คาดว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ น่าจะสามารถบริหารจัดการผลกระทบได้ เนื่องจากเกณฑ์จะบังคับใช้เฉพาะกับลูกค้าใหม่เท่านั้นและให้ระยะเวลาในการปรับตัว อีกทั้ง

ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ก็มีการอนุมัติเพดานสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลในกรอบที่ไม่หนีไปจากเกณฑ์ใหม่ของ ธปท. นกอยู่แล้ว ท่ามกลางนโยบายเครดิตที่คงความระมัดระวังต่อเนื่อง จากภาพความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจที่ยังคงอยู่ ดังนั้น แม้ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จะยังคงมุมมองต่อแนวโน้มสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลสำหรับทั้งปี 2560 ที่ระมัดระวัง แต่ก็สะท้อนภาพนโยบายเครดิตที่รัดกุมจากฝั่งผู้ประกอบการและการใช้จ่ายที่ระมัดระวังมากขึ้นของผู้บริโภค มากกว่าที่จะเป็นผลจากมาตรการในครั้งนี้อย่างยิ่งยั้ง โดยยังมองประมาณการอัตราการเติบโตของสินเชื่อส่วนบุคคลของระบบ (ธนาคารพาณิชย์และนอกระบบ) ไว้ที่ 4.0% (กรอบคาดการณ์ที่ 3.0-5.0%) ซึ่งใกล้เคียงกับอัตราการขยายตัวของปี 2559 ที่ 4.6% ขณะที่ ให้ประมาณการการขยายตัวของสินเชื่อบัตรเครดิตของระบบไว้ที่ 6.0% (กรอบคาดการณ์ 5.0-7.0%) เทียบกับตัวเลขทบทวนใหม่ของปี 2559 ที่ 8.0%

- **อย่างไรก็ตาม คงต้องยอมรับว่ามาตรการดูแลการก่อหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลในรอบนี้อาจมีผลในการจำกัดการเติบโตของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลในระยะปานกลางถึงยาวให้ลดความโดดเด่นลง** เนื่องด้วยธรรมชาติของสินเชื่อส่วนบุคคลที่มักตอบสนองของวัตถุประสงค์ของผู้กู้ยืมในมิติของการปิดสภาพคล่องในยามฉุกเฉิน มากกว่าความสะดวกในการใช้จ่ายดังเช่นในกรณีของธุรกิจบัตรเครดิต ซึ่งในภาวะที่ไม่ปกติดังกล่าว อาจทำให้มีลูกค้าใหม่จำนวนหนึ่งมีความต้องการวงเงินเครดิตที่เกินเพดานที่ต้องการ แต่คงไม่ได้รับอนุมัติเป็นกรณีพิเศษจากสถาบันการเงินในทุกกรณี นอกจากนี้ สำหรับลูกค้าเดิมนั้น แม้จะมีประวัติเครดิตที่ดี แต่ก็คงไม่สามารถเพิ่มเพดานวงเงินเครดิตให้สูงกว่าเกณฑ์ได้หากฐานรายได้ไม่ได้แตกต่างจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ อันล้วนแล้วแต่หมายความว่าข้อจำกัดในการเติบโตของธุรกิจสินเชื่อไม่มีหลักประกันในอนาคตได้

ทั้งนี้ เพื่อลดความเสี่ยงและยังคงรักษาเป้าหมายทางธุรกิจไว้ คาดว่าผู้ประกอบการคงจะปรับกลยุทธ์มาเน้นตลาดระดับกลางถึงบนที่เผชิญข้อจำกัดจากมาตรการน้อยกว่า โดยอาศัยการแข่งขันด้านราคามากขึ้น ซึ่งท้ายที่สุดแล้ว จะทำให้ผู้บริโภคดังกล่าว เป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์สูงสุด ขณะที่ มาตรการนี้คงช่วยบรรเทาปัญหาการเติบโตของหนี้ครัวเรือนลงได้บ้าง จากฝั่งสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีสัดส่วนประมาณ 6% ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมด

Disclaimer

รายงานวิจัยฉบับนี้จัดทำเพื่อเผยแพร่ทั่วไป โดยจัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ แต่บริษัทฯ มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ หรือความสมบูรณ์เพื่อใช้ในทางการค้าหรือประโยชน์อื่นใด บริษัทฯ อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้ใช้ข้อมูลต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลต่างๆ ด้วยวิจารณญาณของตนเองและรับผิดชอบในความเสี่ยงเองทั้งสิ้น บริษัทฯ จะไม่รับผิดชอบผู้ใดในความเสี่ยงภัยใดๆ จากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่อย่างใดทั้งสิ้น